

СЕКЦІЯ V

КОМУНІКАЦІЯ В СФЕРІ ГЕНДЕРНОГО НАПРЯМУ В КОНТЕКСТІ STEAM-ОСВІТИ

Долорес Завітренко

*Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка*

Ірина Снісаренко

Донецький державний університет внутрішніх справ

ГЕНДЕРНА ІНКЛЮЗІЯ

Актуальні питання гендерної проблематики та впровадження гендерної складової в освітній процес викладені у працях таких науковців і освітян, як, зокрема, О. Аніщенко, Г. Бережна, О. Бондарчук, Г. Будкалюк, С. Вихор, Т. Н. Гендерник, Т. Говорун, О. Кізь, О. Кікінежді, І. Кльоцина, Л. Кобелянська, О. Кокур, В. Кравець, Н. Лавриненко, Г. Лактіонова, К. Левченко, О. Луценко, Т. Мельник, І. Мунтян, О. Нежинська, Н. Приходькіна, Н. Самойленко, В. Супрун, О. Цокур, К. Шевченко, тощо. Серед зарубіжних учених, які займалися гендерною проблематикою, слід виокремити таких як С. Бонні, А. Борхост, М. Вільдт, А. ван дер Влютен, Е. Гейєс, М. Геппл, А. Грейс, П. Гутро, П. МакЛарен, С. Пелетчик, М. Стратигакі, Е. Тіздел, Е. Фестл та інші. Однак, незважаючи на значний науковий та практичний інтерес до окресленої тематики, невирішеною частиною проблеми є впровадження тієї чи іншої моделі політики інклюзивності освіти та гендерної рівності, доступу до ринку праці та зайнятості, гендерного підходу, паритетної демократії в контексті здійснення реформ, що відбуваються та плануються в системі освіти України.

Актуальність зумовлена реаліями нових соціально- економічних умов, інституційних перетворень в Україні та перспективами розвитку всіх сфер сучасного суспільного життя, пов'язаних з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей.

Гендерна рівність означає, що люди будь-якої статі можуть вільно обирати будь-яку кар'єру, спосіб життя і користуватися своїми здібностями без будь-якої дискримінації. Їхні права, можливості і доступ до суспільства не залежать від статі. Гендерна рівність не обов'язково означає, що до всіх ставляться однаково. Різні потреби й прагнення людей цінуються однаково. Через це гендерну рівність часто пов'язують одночасно з егалітаризмом – прагненням до абсолютної рівності всіх членів суспільства.

Гендерна дискримінація описує ситуацію, в якій до людей звертаються по-різному просто тому, що вони чоловіки або жінки, а не на основі їхніх індивідуальних навичок або здібностей.

Гендерна нерівність впливає з відмінностей у гендерних ролях і спричинена існуванням гендерних стереотипів. Системи гендерів (становища в різних суспільствах чоловіків, жінок і людей інших гендерів) часто є дихотомічними й ієрархізованими. Гендерна нерівність виростає з соціальних розрізень, як емпірично обґрунтованих, так і сконструйованих соціально.

Одним з ключових параметрів побудови інклюзивного суспільства є забезпечення рівних можливостей для всіх у контексті гендерної рівності. Гендерна рівність є сполучною ланкою, що поєднує принципи інклюзивності з можливостями досягнення нової якості і більш високих темпів економічного зростання.

У сучасному світі все більше почали панувати принципи рівності жінок і чоловіків, отримувати знання про захист від насильства представниць/представників вразливих груп – дітей з особливи освітніми потребами, дітей з малозабезпечених сімей, представниць/представників національних/релігійних меншин тощо.

Зміни у демографії – це те, що глобально від нас не залежить. Але від нас і нашої політики сьогодні залежить, якими будуть прийдешні покоління, і чи будуть вони сповідувати демократичні цінності, чи нас очікує світ з Оруелівських антиутопій. Тому важливо сьогодні робити вибір на користь інклюзії замість сегрегації, на користь свободи вибору людини, а не на її обмеження.

Ще не так давно в Україні діти з особливими потребами були практично ізольованими від світу. Школи неохоче відкривали для них двері, а батьки хотіли вберегти своїх діток від зайвого стресу та обирали між індивідуальним навчанням та навчанням у спеціалізованих школах. Проте у липні 2017 року Президент України Петро Порошенко підписав Закон про інклюзивну освіту. Згідно з ним, діти з особливими потребами можуть навчатися у звичайних школах. Така практика у світі вже активно застосовується, адже це дозволяє «особливим дітям» розвиватися у звичайному соціумі.

Ми всі маємо припущення і певні упередження, які формуються культурним середовищем, поведінкою, сферою діяльності, робочою атмосферою тощо. Навіть якщо здається, що ставлення до всіх однакове, а припущення відповідають дійсності, завжди варто це перевірити, поставивши припущення під сумнів.

Принцип інклюзивності та справедливості в освіті передбачає, що всі діти повинні мати доступ до освітніх можливостей, що сприятиме досягненню ними кращих результатів у навчанні незалежно від статі, національності або достатку, освіти чи професії їхніх батьків.

З розвитком світу та соціалізацією особливих людей гендерна рівність набуває все більшого розвитку. Світові компанії підтримують такий рух і закликають все більше розвиватися в такому напрямку. Зараз існує 50 компаній, які підтримують ідею різноманіття на робочому місці. Згідно

з опитуванням платформи Glassdoor, 67% претендентів вважають, що інклюзивність на робочому місці – важливий фактор під час працевлаштування, а понад 50% працівників хочуть, аби їхні компанії запропонували різноманіття в колективі.

В основі інклюзивного менеджменту лежать й етичні принципи, і прийняття кожного співробітника – його статі, віку, віросповідання, сексуальної орієнтації, інвалідності тощо. Дослідження засвідчують: чим різноманітніша команда, тим вона ефективніша.

Список джерел:

1. Божко Я.О. Механізми модернізації державної політики у сфері зайнятості осіб з інвалідністю в Україні: дис. канд. наук: Нац. акад. держ. управл. при Президентові України. Київ, 2020.

2. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен. *Рідна школа*. 2011. № 3. С. 10–14.

3. Бондарчук О.І., Нежинська О.О. Психологічні умови формування гендерної компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Київ, Україна: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 180 с.

4. Верховна Рада України. (2010, Лип. 8). Бюджетний кодекс України № 2456-VI. [Електронний ресурс]. Доступ: <https://bit.ly/331L3rM>

7. Громовий В. Гендер в освіті: Шведський та український погляди. *Управління освітою*. 2005. № 20. С. 5–8.

8. Державний веб-портал бюджету для громадян / Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://bit.ly/3GwiHNDU> Дата звернення: Груд. 06, 2021.

9. Інвалідність та суспільство / Л. Байда, О. Красюкова-Енс, В. Азін та ін.; Л. Байди, О. Красюкової-Енс, Ред. Київ, Україна: Київ. ун-т, 2011. 188 с.

10. Колупаєва А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Київ, Україна: Самміт-Книга, 2009. 272 с.

11. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління / А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда, Н. З. Софій та ін.; Л. І. Даниленко. Ред. 2-ге вид., стереотип. Київ, Україна: ФОП Парашин І.С., 2010. 128 с.

12. Кравець В.П., Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Гендерні дослідження: прикладні аспекти. Тернопіль, Україна: Навч. кн. Богдан, 2013. 448 с.

Тетяна Кононенко

Донецький державний університет внутрішніх справ

STEAM-ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Антропологізм як принцип сучасної освіти ставить у центр людину, особистість, визнає її унікальність; розуміє важливу роль свободи та